

Concepte cheie și întrebări frecvente

**Evaluarea individuală – o poartă
către o justiție centrată pe copil**

Decembrie 2021

Working together
for children in criminal
proceedings

Terre des hommes
Helping children worldwide.

FOCUS este cofinanțat de programul Drepturi, egalitate, cetățenie al Uniunii Europene (2014 – 2020)

Declinare de responsabilitate

Conținutul Concepte cheie și întrebări frecvente: Evaluarea individuală – o poartă către o justiție centrată pe copil reprezintă doar opiniile autorului și este responsabilitatea sa exclusivă. Comisia Europeană nu își asumă nicio responsabilitate pentru utilizarea informațiilor pe care le conține.

Cuprins

Cuprins	3
Recunoașteri	4
Despre proiectul FOCUS	5
Introducere	7
Concepte cheie și întrebări frecvente	8
1. Ce înseamnă evaluarea individuală a împrejurărilor și nevoilor copiilor implicați în procedurile penale?	8
2. De ce este atât de important să oferim evaluări individuale copiilor?	8
3. Care este scopul evaluării individuale a copiilor?	9
4. Unde și când sunt realizate evaluările individuale privind împrejurările și nevoile copiilor?	10
5. Cine participă la evaluarea individuală a împrejurărilor și nevoilor copilului?	10
6. Care sunt standardele de calitate pentru evaluarea individuală a copiilor dezvoltate în cadrul proiectului FOCUS?	11
7. Cum pot fi folosite aceste standarde de calitate de către practicieni?	11
8. Ce înseamnă evaluarea individuală „holistică și comprehensivă”?	12
9. Ce înseamnă o evaluare individuală inclusivă?	13
10. Ce înseamnă evaluarea individuală participativă?	13
11. Ce înseamnă procesul de evaluare individuală „orientat spre copil și sensibil la copil”?	14
12. Ce înseamnă „continuu și oportun”?	14
13. Ce înseamnă „multidisciplinar și cooperativ”?	14
14. Ce înseamnă „calitatea” și cum poate fi aceasta garantată?	15
15. Ce înseamnă „resurse adecvate/sustenabile”?	15
16. Ce înseamnă „orientat spre impact”?	16
17. Ce înseamnă „orientat spre progres”?	16
18. Ce rol poate juca justiția prin reabilitare în cadrul evaluării individuale a copiilor?	17

Recunoașteri

Evaluarea individuală întrebări și răspunsuri – o poartă către justiția orientată spre copil: **concepte cheie și întrebări frecvente** a fost dezvoltată ca parte a proiectului FOCUS și este o componentă a unui set de **instrumente și resurse deținute de FOCUS**. Acest document cu întrebări și răspunsuri oferă o listă de răspunsuri la cele mai frecvente întrebări cu privire la procesele de evaluare individuală folosite pentru a evalua împrejurările și nevoile copiilor implicați în procedurile penale – atât în calitate de victime, cât și ca suspecți și/sau acuzați de un delict. Acest document se adresează profesioniștilor care lucrează cu copii în sistemul de justiție și le oferă explicații succinte ale conceptelor cheie.

Silvia Randazzo, expert în justiție pentru copii, a preluat un rol cheie în dezvoltarea întrebărilor și răspunsurilor, timp în care a primit informații valoroase din partea experților FOCUS, Rebecca O' Donnell (Child Circle), Annemieke Wolthuis, cercetător, mediator și instructor, Mariama Diallo, Director Regional al Programului Acces la Justiție, Biroul Regional al Terre des hommes pentru Europa și Orinda Gjoni, Coordonatorul Regional al Proiectului FOCUS.

Despre proiectul FOCUS

FOCUS¹, este un proiect cofinanțat de Uniunea Europeană (2020 – 2022), centrat pe promovarea și susținerea implementării obligațiilor legale ale UE de a realiza **evaluări individuale ale nevoilor și împrejurărilor referitoare la copii implicați în proceduri penale, fie că aceștia sunt victime, suspecți sau acuzați**. Aceste obligații sunt descrise în Directivele UE cu privire la combaterea abuzului sexual și exploatarea copiilor², drepturile victimelor³ și respectiv, protecția procedurală⁴, astfel cum sunt transpuse în, și uneori suplimentate de legea națională.

Obiectivul final al proiectului este de a susține justiția orientată spre copil și de a se asigura că în ceea ce privește contactul copiilor cu legea, în calitate de victime, și infractori, aceștia primesc îngrijire individualizată, și au acces la suport și reacții personalizate, inclusiv pe durata proceselor juridice de reabilitare. Partenerii FOCUS privesc implementarea **procesului de evaluare individuală, intensă și multidisciplinară drept o poartă către o justiție orientată spre copil**. Focus încearcă în special să:

1. Realizeze practici de evaluare individuală sistematică cu aplicare comună privind copiii implicați în procedurile penale.
2. Dezvolte cunoștințele, competențele și abilitățile tinerilor profesioniști din justiție cu privire la standarde, instrumente, proceduri și procese pentru folosirea evaluării individuale multidisciplinare a copiilor în cadrul procedurilor penale.
3. Dezvolte cunoștințele și competențele copiilor cu privire la drepturile lor în cadrul sistemului juridic penal și să le ofere putere copiilor pentru a deveni agenți ai schimbării și promotori ai justiției orientate spre copil.

Proiectul a facilitat învățarea prin schimbul de practici la nivel internațional realizat între cinci țări țintă: Bulgaria, Grecia, Serbia, România și Olanda. Partenerii FOCUS au identificat diferențe între teorie și practică privind implementarea practicilor de evaluare individuală, diferențe care au fost abordate prin oferirea de instrumente și resurse noi, practice profesioniștilor pentru a aplica și sistematiza procesul de evaluare individuală din țările lor.

Principalele instrumente și practici dezvoltate de FOCUS sunt:

1. Standardele FOCUS: furnizarea de principii de ghidare pentru realizarea evaluărilor individuale ale copiilor implicați în proceduri penale, inclusiv respectul acordat Cartei Drepturilor Fundamentale ale Omului și Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului (instrument)
2. Standardele FOCUS privind instrumentul de autoreflexie: însoțesc Standardele FOCUS și oferă suport persoanelor interesate și profesioniștilor pentru a reflecta asupra modului în care sunt îndeplinite Standardele sau cum pot fi acestea mai bine îndeplinite în practica acestora sau la nivelul sistemelor naționale (instrument).
3. Instrumentul FOCUS pentru cartografiere: ajută persoanele interesate să revizuiască starea de dezvoltare a proceselor de evaluare individuală (instrument)

¹ <https://tdh-europe.org/our-work/focus-on-my-needs-working-together-for-children-in-criminal-proceedings-7144>

² Directiva UE 2011/93 privind combaterea abuzului sexual și exploatarea sexuală a copiilor și a pornografiei infantile.

³ Directiva UE 2012/29 pentru stabilirea standardelor minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor infracțiunilor.

⁴ Directiva UE 2016/800 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale.

4. Tabelul de referință al FOCUS privind progresul ajută persoanele interesate să identifice acțiunile pentru a obține îmbunătățiri (instrument)
5. Instrumentul pilot de planificare al FOCUS: ajută persoanele interesate să planifice activități pilot pentru a îmbunătăți procesele de evaluare individuală (instrument)
6. Rezumatul privind cercetarea FOCUS asupra evaluării individuale cu copii din Europa (resurse)
7. Standardele internaționale pentru drepturile omului aplicabile în practicile de evaluare individuală (resurse)
8. Întrebări și răspunsuri privind evaluarea individuală – o poartă către justiția orientată spre copil: concepte cheie și întrebări frecvente (resurse)
9. Materialele FOCUS de consolidare a capacității: manualul de formare, platforma interfața tehnică și modulul de e-learning.

Introducere

Acest document cu întrebări și răspunsuri oferă o listă cu răspunsuri la cele mai frecvente întrebări cu privire la procesele de evaluare individuală folosite pentru a evalua împrejurările și nevoile copiilor implicați în procedurile penale – atât în calitate de victime, cât și de suspecți/acuzați de un delict.

Acest document se adresează profesioniștilor care lucrează cu copii în sistemul de justiție și le oferă explicații succinte ale conceptelor cheie. Obiectivul este de a-i ghida fie pentru a coordona direct evaluările individuale care implică copiii, sau pentru a promova evaluările individuale. În final, acest instrument are drept obiectiv sprijinirea profesioniștilor în susținerea schimbării care să asigure faptul că evaluările individuale sunt realizate în cel mai adecvat mod, iar în acest sens aceștia acționează ca o poartă către accesul la o justiție corectă pentru toții copiii.

Concepte cheie și întrebări frecvente

1. Ce înseamnă evaluarea individuală a împrejurărilor și nevoilor copiilor implicați în procedurile penale?

Evaluarea individuală a copiilor implicați în procedurile penale se referă la procesele și instrumentele intense, multidisciplinare, participative. Aceste evaluări oferă profesioniștilor care lucrează cu copiii implicați în proceduri penale toate informațiile necesare pentru a oferi cea mai adecvată reacție la copil. De asemenea, oferă persoanelor cu putere de decizie sprijinul necesar pentru a le permite să servească celor mai bune interese ale copilului într-un anumit caz.

Evaluarea individuală permite profesioniștilor să ofere fiecărui copil sprijinul adecvat și personalizat la care are dreptul. Atunci când un copil este implicat într-o procedură penală, în calitate de victimă sau suspect, sau acuzat, profesioniștii relevanți din domeniul juridic și al protecției copilului trebuie să investigheze diferitele aspecte din viața copilului, identificând punctele lor forte și cele vulnerabile. Evaluările individuale sunt procese și instrumente care servesc în acest scop.

2. De ce este atât de important să oferim evaluări individuale copiilor?

În primul rând, statele au obligația legală de a realiza evaluarea individuală atunci când un copil este implicat într-o procedură penală în calitate de victimă sau suspect, sau acuzat. Convențiile Națiunilor Unite și legislația UE stabilește obligații generale pentru a realiza evaluări individuale. Drept urmare, legea și practica națională trebuie să asigure implementarea adecvată a acestora în diferite modele ale procedurilor naționale penale și cele privind protecția copilului.

În egală măsură, procesele de evaluare individuală realizate în mod adecvat creează o poartă prin care copiii pot beneficia de proceduri corecte, sensibile și adecvate copiilor: acestea asigură faptul că fiecare copil poate avea acces la drepturile și garanțiile procedurale la care are dreptul. Evaluările individuale funcționează ca o fundație pentru a obține justiție orientată spre copil, și permite profesioniștilor să se concentreze asupra nevoilor și punctelor forte ale copilului. De asemenea, evaluările individuale acționează ca o precauție esențială împotriva discriminării și ajută la garantarea faptului că acești copii beneficiază de serviciile de suport care le sunt disponibile.

Mulțumită evaluărilor individuale intense, multidisciplinare, copiii implicați în procedurile penale pot avea acces la grijă personalizată și primesc răspunsuri personalizate în măsura maxim posibilă potrivit nevoilor și celor mai bune interese ale lor.

3. Care este scopul evaluării individuale a copiilor?

Evaluările individuale trebuie să ia în considerare personalitatea, gradul de maturizare, istoricul economic, social și familial al copilului, precum și orice vulnerabilități specifice, și punctele forte și nevoile copilului.

În cazul copiilor suspecti și/sau acuzați în cadrul unei proceduri penale, Directiva UE 2016/800⁵ prevede următoarele:

- ◆ Măsura și gradul de detaliu al evaluării poate varia în funcție de împrejurările unui caz, măsurile care pot fi luate dacă respectivul copil este găsit vinovat de un presupus delict penal, și dacă acel copil a mai fost supus unei evaluări individuale în perioada recentă.
- ◆ În aceste cazuri evaluarea individuală este de fapt realizată și pentru a evalua gradul de adecvare și eficiență oricăror măsuri preventive cu privire la copil, și pentru a influența orice decizie sau curs al acțiunii în cadrul procedurilor penale, inclusiv pe durata pronunțării sentinței.
- ◆ Statele Membre se vor asigura că: sunt luate în considerare nevoile specifice ale copiilor cu privire la protecție, educație, instruire și integrare socială.

În cazul copiilor victimă în cadrul unei proceduri penale, Directiva UE 2012/29/EU^{6,7} și Directiva UE 2011/36⁸ fac referire la următoarele:

Trebuie luate în considerare împrejurările speciale ale fiecărui copil victimă, inclusiv punctele de vedere ale copilului, nevoile și grijile acestuia. Evaluarea individuală are drept scop în particular să stabilească măsura în care copilul prezintă riscul de a deveni victimă secundară și repetată a intimidării și represaliilor și măsura în care aceștia au nevoie de măsuri speciale de protecție. Procesul de evaluare individuală trebuie să aibă în vedere:

- ◆ Caracteristicile personale ale victimei, cum ar fi vârsta, sexul, identitatea de gen sau exprimarea acesteia, etnia, rasa, religia, orientarea sexuală, starea de sănătate, dizabilitățile, starea referitoare la reședință, dificultăți de comunicare, relația cu sau gradul de dependență față de infractor, și experiența anterioară a copilului în ceea ce privește delictele.
- ◆ Tipul sau natura și împrejurările delictului, cum ar fi, dacă acesta este un delict motivat de ură, părtinire sau un delict comis cu motiv discriminatoriu, violență sexuală, violență într-o relație apropiată, dacă infractorul s-a aflat în poziție de control, dacă reședința victimei se află într-o zonă cu criminalitate ridicată sau care este controlată de o bandă infracțională, sau dacă țara de origine a victimei nu este statul membru unde delictul a fost comis.

⁵ Directiva UE 2016/800 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale, Art. 7 punctul 3 și 4.

⁶ Directiva UE 2012/29 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinul și protecția victimelor delictelor, art. 22 (1, 4), para. 55.

⁷ Directiva UE 2011/92 privind combaterea abuzului sexual și exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile, art. 19(3).

⁸ Directiva UE 2011/36 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, art. 12 (3,4), 13, 14.

4. Unde și când – pe durata procedurii penale – sunt realizate evaluările individuale privind împrejurările și nevoile copiilor?

Evaluarea individuală se va desfășura într-un loc prietenos cu copilul, în cel mai scurt timp. Cu toate acestea, poate fi nevoie ca evaluarea să fie actualizată, întrucât evaluarea în sine contribuie la acțiunile de pe durata procedurilor penale și ulterior acestora. În mod ideal, evaluarea trebuie realizată la momentul sau cât mai aproape de momentul la care copilul a luat primul contact cu profesioniștii forțelor de ordine și cei ai serviciilor sociale ca urmare a unui delict. Astfel cum prevede legea, trebuie să fie posibil să se prezinte un rechizitoriu în absența unei evaluări individuale, cu condiția ca acesta să fie în interesul cel mai bun al copilului.

De asemenea, ar trebui instaurat un sistem care să permită actualizarea evaluării individuale de către profesioniștii care au contact cu copilul. De asemenea, ar trebui instaurat un sistem care să permită monitorizarea periodică pentru a verifica dacă au intervenit schimbări în împrejurările și situația copilului. În ambele cazuri, ale copiilor victime și copilului suspect/acuzat în cadrul unei proceduri penale, dacă elementele care formează fundamentul evaluării individuale se modifică semnificativ, evaluarea trebuie actualizată.

5. Cine participă la evaluarea individuală a împrejurărilor și nevoilor copilului?

Fiecare copil implicat într-o procedură penală – în calitate de victimă sau de suspect/acuzat – trebuie să beneficieze de un proces participativ al evaluării nevoilor individuale realizată de personalul calificat, urmând, în măsura posibilă, o procedură multidisciplinară. Acolo unde este adecvat, deținătorul autorității parentale sau alt adult relevant trebuie să fie prezent pe durata evaluării individuale pentru a oferi copilului sprijinul necesar.

Autoritățile desemnate în fiecare jurisdicție sunt responsabile pentru coordonarea evaluării individuale adecvate, intense, în timp ce garantează cooperarea tuturor agențiilor și profesioniștilor care lucrează în cel mai bun interes al copilului. Profesioniștii din diferite zone trebuie implicați în evaluarea individuală. Implicarea acestora ajută la garantarea evaluării eficiente a caracteristicilor și împrejurărilor copilului, inclusiv orice dificultăți de comunicare sau cognitive care ar putea împiedica înțelegerea de către copil și/sau participarea sa semnificativă.

Tipurile de profesioniști implicați în sau care se ocupă de evaluările individuale pot include, fără limitare: ofițeri de poliție, avocați, lucrători sociali, procurori, judecători, criminaliști, funcționarii pentru eliberare condiționată, profesioniști din domeniul sănătății (inclusiv doctori și psihologi), persoane care lucrează în centrele de detenție preventivă, persoanele care lucrează în instituții unde sunt trimiși copiii, și cele implicate în furnizarea de servicii pentru copii.

6. Care sunt standardele de calitate pentru evaluarea individuală a copiilor dezvoltate în cadrul proiectului FOCUS?

Standardele de calitate FOCUS includ o listă de 10 principii de ghidare principale pentru realizarea evaluărilor individuale cu privire la împrejurările și nevoile copiilor implicați în procedurile penale care sunt în conformitate cu legislația UE.

Reprezintă cărămida de temelie pentru dezvoltarea și implementarea proceselor și practicilor de evaluare individuală națională orientată spre copil. Sunt standarde generale bazate pe drepturile umane, pe care procesele de evaluare individuală trebuie să le îndeplinească, indiferent de diferențele dintre modelele și abordările din diferite țări. Standardele au fost concepute să funcționeze în contextul diferitelor modele naționale, să fie flexibile, și să ofere asistență la progresul practic, mai curând decât să ofere ghidare abstractă. Standardele vor servi pentru a sprijini autoritățile și practicienii în vederea dezvoltării proceselor pentru realizarea evaluărilor individuale, pentru a le desfășura în conformitate cu drepturile copiilor și pentru a le folosi ca să asigure îndeplinirea drepturilor și nevoilor copiilor.

Cele 10 standarde de calitate dezvoltate în proiectul FOCUS sunt:

1. Holistice și comprehensiv
2. Incluziv
3. Participativ
4. Proces orientat spre copil și sensibil cu copilul
5. Continuu și oportun
6. Multidisciplinar și cooperant
7. Calitativ
8. Susținut de resurse adecvate / sustenabil
9. Orientat spre impact
10. Orientat spre progres

7. Cum pot fi folosite aceste standarde de calitate de către practicienii?

Standardele de calitate pot fi folosite în mod continuu. Acestea permit progresul gradual și funcționează ca un cadru pentru schimbul ulterior de procese naționale. Pot fi folosite cu un Instrument de Autoevaluare, dezvoltat de asemenea în cadrul proiectului FOCUS, care oferă profesioniștilor abilitatea de a vedea în ce măsură experiența lor proprie și rolul lor poate contribui la îndeplinirea standardelor.

În particular, standardele de calitate realizate de proiectul FOCUS pot fi folosite într-o varietate de moduri, inclusiv:

- ◆ Creșterea vizibilității obligațiilor privind evaluarea individuală

- ◆ Sprijinirea profesioniștilor pentru a evalua cât de dezvoltate sunt procesele de evaluare individuală în țara lor și ce îmbunătățiri ar fi necesare (a se vedea și Instrumentul pentru identificarea gradului de dezvoltare a proceselor de evaluare individuală și Graficul de Referință privind Progresul referitor la Promovare)
- ◆ Sprijinirea profesioniștilor să colaboreze pentru a construi procesele de evaluare individuală
- ◆ Sprijinirea profesioniștilor pentru dezvoltarea sau folosirea instrumentelor de evaluare individuală
- ◆ Sprijinirea profesioniștilor în vederea colaborării
- ◆ Sprijinirea persoanelor pentru a juca un rol mai eficient în coordonarea, contribuirea la sau folosirea evaluărilor individuale
- ◆ Instruirea profesioniștilor cu privire la folosirea instrumentelor de evaluare individuală
- ◆ Sprijinirea monitorizării proceselor de evaluare individuală
- ◆ Sprijinirea persoanelor interesate cu privire la diseminarea cunoștințelor și informațiilor între țări
- ◆ Oferirea unui cadru de lucru util pentru schimbul de practici naționale remarcabile. Dacă sunt revizuite periodic, acestea pot fi folosite pentru a acumula ulterior bune practici.

8. Ce înseamnă evaluarea individuală „holistică și comprehensivă”?

Toți copiii implicați în proceduri legale penale vor beneficia de evaluarea individuală a tuturor împrejurărilor lor în scopul luării măsurilor necesare pentru a le întruni nevoile pe durata procedurii penale, dar și pe durata procedurilor legate de protecția copilului și asistență socială ca urmare a delictului.

Drepturile și nevoile copilului vor fi evaluate de la început. De asemenea, evaluarea servește la asigurarea accesului copilului la drepturile sale și la o procedură legală orientată spre copil și pentru luarea oricăror măsuri necesare sociale, de protecție și educație.

În consecință, evaluarea trebuie:

- ◆ Să ia în considerare împrejurările copilului per ansamblu
- ◆ Să fie adaptate tuturor responsabilităților relevante ale statului față de copil cu privire la problema care determină procedurile (justiție penală / protecția copilului)
- ◆ Să încerce să se asigure că toate măsurile necesare pentru a se adresa nevoilor și drepturilor copilului pot fi evaluate adecvat (o abordare holistică și comprehensivă).

În particular, trebuie să ia în considerare personalitatea și gradul de maturitate al copilului, istoricul economic, social și familial al copilului și orice vulnerabilități specifice.

9. Ce înseamnă o evaluare individuală inclusivă?

Procesul de asumare și utilizare a evaluărilor individuale trebuie să se adapteze după nevoi, astfel ca să poată lua în considerare nevoile tuturor copiilor, indiferent de vârstă, naționalitatea, împrejurările personale sau caracteristicile copiilor.

În cadrul procedurilor penale copiii pot fi supuși discriminării, în funcție de caracteristicile lor individuale sau împrejurările sociale. Niciun copil nu trebuie exclus din procesul de evaluare individuală pe baza caracteristicilor personale sau împrejurărilor sociale. Într-adevăr, evaluarea individuală este un instrument pentru asigurarea faptului că procedurile se adresează adecvat la specificul împrejurărilor copiilor. Aceste evaluări pot ajuta de asemenea la identificarea dificultăților sau vulnerabilităților pe care le-ar putea prezenta copiii.

În mod egal, evaluările individuale trebuie adaptate, după cum se impune, pentru a lua în considerare nevoile specifice ale copiilor. În unele cazuri, procesul de evaluare individuală poate necesita experiență suplimentară sau surse suplimentare de informare. De exemplu, un copil cu nevoi speciale poate necesita implicarea unui sprijin special pe durata evaluării, sau un copil emigrant poate avea nevoie de asistența unui interpret sau mediator cultural.

10. Ce înseamnă evaluarea individuală participativă?

Oferirea de informații, sprijin și asistență copiilor ajută la întărirea acestora pentru a avea acces la drepturile ce le revin. Acest lucru poate fi obținut abordându-i, ascultându-i, luând în considerare punctele lor de vedere, și câștigându-le consimțământul. Procesul de evaluare individuală ar trebui să funcționeze ca mijloc principal de a ne asigura că un copil poate participa la procedurile penale ca întreg, accesând în același timp garanțiile procedurale care trebuie să fie în vigoare pentru ei.

Pentru a ne asigura că un copil are posibilitatea de a participa la evaluarea individuală, copilul trebuie să primească informații și consiliere cu privire la proces. Aceasta include asistență juridică oferită copilului, în special în măsura în care evaluarea acoperă orice împrejurări care pot fi pertinente pentru judecarea răspunderii copilului. Aceasta include suportul unui gardian independent, în cazurile în care există un conflict de interese cu părinții, sau atunci când nu este prezent niciunul dintre părinți.

Consimțământul copilului de a participa la evaluarea individuală trebuie solicitat, iar copilul trebuie să aibă dreptul de a nu participa la evaluarea individuală dacă el/ea dorește astfel.

Evaluările individuale privind împrejurările copilului nu le subminează dreptul la apărare, inclusiv dreptul de a nu spune nimic. Consilierii juridici trebuie să se implice în proces ca o precauție. Protecția datelor trebuie să fie în vigoare pentru a păstra confidențialitatea copilului. Trebuie solicitate în mod expres punctele de vedere ale copilului cu privire la elementele cheie ale evaluării. Constatările evaluării trebuie comunicate copilului într-un mod care este adecvat vârstei și nivelului lor de înțelegere.

11. Ce înseamnă procesul de evaluare individuală „orientat spre copil și sensibil la copil”?

Evaluarea individuală trebuie să se desfășoare într-un mod care să se concentreze în jurul nevoilor copilului (de ex., în spații adecvate pentru copii, dacă este posibil). Evaluarea trebuie să fie prietenoasă cu copilul și să folosească un limbaj inteligibil pentru copii, evitând jargonul și oferind mijloace adecvate caracteristicilor și vulnerabilităților copilului. În toate privințele care au legătură cu copilul, interesele lor cele mai bune trebuie să fie primele avute în vedere.

Regăsiți câteva elemente practice care pot ajuta ca evaluarea individuală să fie mai bine orientată spre copil:

- ◆ Să ne asigurăm că încăperea unde se desfășoară evaluarea individuală este prietenoasă cu copilul (evitându-se mediile care intimidează)
- ◆ Să ne asigurăm că programarea evaluării individuale ia în considerare împrejurările copilului (durata interviului, oferirea de pauze, etc.)
- ◆ Să fie implicați profesioniști instruiți cu privire la dezvoltarea copilului, drepturile copilului, comunicarea cu copilul. Sunt de evitat tehnicile ostile.
- ◆ Să se ofere sprijin adecvat copilului prin implicarea părinților, tutorilor și a membrilor familiei, după caz.
- ◆ Cele mai bune interese ale copilului trebuie să primeze: de ex., să se ia măsuri pentru a avea grijă de bunăstarea lor emoțională.

12. Ce înseamnă „continuu și oportun”?

Evaluarea individuală se va realiza cât mai devreme posibil, dar este posibil să fie nevoie să fie actualizată. Evaluarea în sine contribuie la acțiuni pe durata procedurilor penale și ulterior acestora. În mod ideal, evaluarea individuală trebuie realizată într-o etapă incipientă pentru a putea decide ce proceduri trebuie aplicate și ce măsuri de protecție a copilului sunt necesare. În cazul în care împrejurările copilului se modifică, evaluarea trebuie actualizată. Acest lucru este important în sensul că evenimentele din viețile copiilor se pot schimba rapid și prin urmare, trebuie avute în vedere. Acest fapt necesită monitorizarea oricăror modificări ale împrejurărilor copilului folosind mijloacele adecvate.

Evaluările individuale trebuie să fie disponibile pentru folosire în mod oportun în scopurile pentru care acestea au fost create. Trebuie folosite în mod continuu pentru a se adresa diferitelor etape ale procedurilor. Toate deciziile și măsurile pertinente aplicate trebuie avute în vedere atunci când se desfășoară evaluări individuale.

13. Ce înseamnă „multidisciplinar și cooperativ”?

O abordare multidisciplinară asigură că diferite cunoștințe și abilități contribuie la o evaluare individuală detaliată a împrejurărilor și nevoilor copilului. Permite judecarea adecvată a diferitelor dimensiuni ale împrejurărilor copilului. O abordare multidisciplinară facilitează identificarea oricăror dificultăți sau

vulnerabilități cu care copilul se poate confrunta. De exemplu, un profesionist din domeniul medical trebuie să poată stabili dacă un copil are o tulburare cognitivă sau de personalitate care uneori este rezultatul unei traume a creierului. Acest aspect are un impact uriaș asupra interacțiunii copilului cu sistemul juridic penal, întrucât acești copii ar putea avea nevoie de reabilitare neurologică. Identificarea acestui aspect pe durata procesului de evaluare individuală se poate dovedi a fi un pas semnificativ în cadrul procedurii, atât pentru copil, cât și pentru sistemul juridic.

Procesul trebuie să ne asigure de asemenea că rezultatul evaluării individuale contribuie la toate procesele diferite în care este implicat copilul și care sunt relevante pentru munca diverșilor profesioniști care au responsabilități cu privire la situația copilului pe durata procedurii sau care rezultă în urma procedurilor. Permițând acestor profesioniști să lucreze prin cooperare permite atât o abordare holistică, cât și o abordare eficientă. De asemenea, ne asigură că nu este nevoie pentru copil să fie supus proceselor repetate de evaluare, care riscă să exacerbeze orice traumă sau alte vulnerabilități.

14. Ce înseamnă „calitatea” și cum poate fi aceasta garantată?

Pentru o mai bună înțelegere a copiilor și nevoilor lor, personalul calificat și special instruit trebuie să fie implicat la toate nivelurile. Acest fapt include profesioniștii cu calificări legate de domeniul dezvoltării copiilor și psihologia copilului. Aceasta mai înseamnă și instruirea acestora cu privire la drepturile copiilor și modalitatea de comunicare cu copiii. În mod ideal, instruirea trebuie să fie multidisciplinară și realizată în mod regulat. În plus, sistemul trebuie aranjat astfel încât să asigure detașarea regulată a acestui tip de personal instruit calificat. Din perspectivă practică, acest lucru ar necesita următoarele:

- ◆ Calificări speciale sau experiență a profesioniștilor în realizarea evaluărilor
- ◆ Implicarea unei game largi de profesioniști
- ◆ Instruirea membrilor poliției, lucrătorilor sociali, avocaților, judecătorilor și mediatorilor
- ◆ Obiectul instruirii multumitoare (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, etc.)
- ◆ Instruire regulată la standarde înalte de calitate
- ◆ Detașarea unei echipe de profesioniști specializați în problemele copiilor
- ◆ Supervizarea regulată sau supervizarea mutuală să fie în vigoare

15. Ce înseamnă „resurse adecvate/sustenabile”?

Evaluarea individuală trebuie să fie un proces cu resurse alocate în mod adecvat, care se concentrează asupra capacității de a construi cooperarea între agenții. Procesul de evaluare individuală poate fi un pas adaptabil, având un obiectiv al evaluării proporțional cu împrejurările particulare ale copilului și prin urmare, cu diferite intervale ale investițiilor de resurse la nivel adaptat de la caz la caz. În linii generale, sistemul pentru realizarea evaluărilor individuale trebuie să fie susținut de un proces în care resursele au fost alocate în mod adecvat. Resursele includ profesioniștii implicați, serviciile de suport, instrumentele, listele de verificare, instruirea,

experții *ad hoc*, tehnologia digitală pentru administrarea cazului (cine poate intra în mediul digital și în ce scop), și o finanțare stabilă.

16. Ce înseamnă „orientat spre impact”?

O evaluare individuală este realizată sub forma unei măsuri concrete care produce rezultate concrete pentru a îndeplini drepturile și nevoile copiilor. Evaluarea individuală nu este doar un exercițiu de tipul „bifează căsuța”. Trebuie inclus în procesul decizional care se adresează nevoilor și drepturilor copiilor în ceea ce privește măsurile care trebuie aplicate în legătură cu aceștia pe durata procedurilor penale (de ex., pregătirea interviurilor criminalistice și măsurilor pentru abordarea riscului de intimidare). Ar trebui să contribuie la deciziile cu privire la ce servicii le sunt disponibile copiilor, din perspectivă socială, educațională sau medicală, și cu privire la un interval de măsuri diferite (educaționale, sociale, privind protecția, sănătatea, și altele). Evaluarea individuală poate atinge acest obiectiv – atât privind justiția penală, cât și procesele legate de protecția copilului/protecția socială prin implicarea:

- ◆ Diferitelor agenții
- ◆ Diversilor profesioniști
- ◆ Profesioniștilor specializați

17. Ce înseamnă „orientat spre progres”?

Analiza regulată a experienței pe durata procesului de evaluare individuală va conduce la îmbunătățiri sistematice privind răspunsul la nevoile copiilor în cadrul procedurilor legale penale. Pentru a putea lucra cu cele mai exacte și bine dezvoltate instrumente, evaluările individuale trebuie să fie revizuite, monitorizate, și adaptate celor mai actuale standarde. Acest fapt necesită un sistem detaliat de acțiuni și alte cercetări, monitorizarea și colectarea datelor. Un sistem detaliat se concentrează asupra implicării și nevoii de a lucra pentru îmbunătățirea vizibilității la nivel public cu privire la aspectele evaluărilor individuale.

Următoarele aspecte contribuie la un proces solid de construire a sistemului:

- ◆ Procesul de evaluare individuală este revizuit regulat și monitorizat la nivelul politicilor și practicii
- ◆ Progresul sistemului este testat pentru a realiza un standard
- ◆ Punctele relevante de date sunt colectate și revizuite
- ◆ Se asigură schimbul de experiență între agențiile implicate
- ◆ Este implementat un sistem de extindere către actori pentru care evaluarea individuală prezintă interes
- ◆ Este promovată vizibilitatea la nivelul publicului
- ◆ Este încurajată învățarea din bunele practici internaționale

18. Ce rol poate juca justiția prin reabilitare în cadrul evaluării individuale a copiilor?

„Justiția prin reabilitare este o abordare care se adresează vătămării sau riscului de vătămare prin angajarea tuturor celor afectați pentru a ajunge la o înțelegere comună și un acord asupra modului în care vătămarea sau delictul poate fi reparat și dreptatea poate fi obținută.”

– Forumul european pentru justiție prin reabilitare

Dreptul la o evaluare individuală poate servi ca punct de plecare practic pentru participarea copiilor la procesele de justiție prin reabilitare, informând copiii cu privire la justiția prin reabilitare și implicarea lor din cele mai incipiente etape posibile, atunci când este oportun. Evaluările individuale pot conduce de asemenea la răspunsuri de reabilitare în etape mai avansate ale procedurilor penale, atât pentru copiii victime, cât și pentru copiii suspecți/acuzați.

URMEAȚĂ-NE

Terre des hommes in Europe

tdh-europe.org

twitter.com/TdhEurope

www.facebook.com/TdhEurope

Terre des hommes Hellas

www.facebook.com/tdh.greece

twitter.com/tdh_greece

Terre des hommes Romania

tdh.ro

www.facebook.com/TdhRomania

Child Circle

www.childcircle.eu

twitter.com/ChildCircle.EU

Child Rights Center, Serbia

cpd.org.rs

www.facebook.com/Centarzapravadeteta

Defence for Children The Netherlands

www.defenceforchildren.nl

twitter.com/DefenceChildren

www.facebook.com/DefenceForChildrenNL

Social Activities and Practice

Institute, Bulgaria

www.sapibg.org/bg

www.facebook.com/sapibg

DEFENCE for CHILDREN

Child Rights Centre

FOCUS este cofinanțat prin
Programul Uniunii Europene
pentru Drepturi, Egalitate,
Cetățenie (2014-2020)

